

var Pristforhøjelserne paa de fine Brød-sorter. Endelig vil jeg med Hensyn til Regnskaberne sige, at hvis det er det ærede Medlem Hr. Lange saa meget om at gøre at faa Klarhed i dette Forhold, synes jeg dog, det var rigtigst at forlange Regnskabet offentliggjort for de Fabrikker, hvis Virksomhed det ærede Medlem mener er blevet kritiseret. Efter det ærede Medlems egne Udtalelser kan der jo indenfor Produktionsvirksomheder af samme Art være forskellige Forhold vedrørende Indkøb, Arbejdsforhold o. s. v., der bevirker, at den ene Virksomhed ikke kan have nær saa stor en Avance som en anden Virksomhed indenfor samme Branche, og ud fra denne Betragtning vilde det være rigtigst, hvis det ærede Medlem ønsker at se, hvilken Avance der ligger paa Rugbrødsproduktionen, da at forlange, at Hovedstadens Brødfabrikker offentliggør deres Regnskaber. Det ærede Medlem har jo en meget nær Adgang til at stille dette Krav, thi hans nære Partifælle, det ærede Medlem Hr. Pitzner, er jo Meddirektør i dette Selskab. Hvorfor da rette Anmodning til Bestyreren for Arbejdernes Fællesbageri, naar man ønsker Klarhed over dette Forhold? Det ærede Medlem maatte meget hellere gaa til sin egen Partifælle, der kan han sikkert faa alle de Oplysninger, han ønsker.

I sin Omtale af de Oplysninger, som man gennem Lovforslaget ønsker at faa Ret til at fremskaffe fra de forskellige Virksomheder, gjorde det ærede Medlem gældende, at dette Forhold vilde føre Angiveri o. s. v. med sig fra Funktionærernes Side. Men hvorledes er det da med Arbejdernes Forhold? Gennem „Statistiske Meddelelser“ kan man jo hvert Fjerdingaar faa alle Oplysninger Arbejderne vedrørende, Oplysninger med Hensyn til deres Lønforhold, Arbejdstid o. s. v. Hvis det er rigtigst, at denne Samfundsklasses økonomiske Forhold behandles offentligt paa denne Maade, saa kan jeg ikke indse, at hvis en anden Samfundsklasse bliver undergivet de samme Forhold, saa er det Angiveri, saa er det noget meget forkert, man begaar overfor denne Samfundsklasse. Det kan jeg aldeles ikke indse. Jeg kan heller ikke indse, at det skulde være noget uoverkommeligt Arbejde at gennemføre en saadan Kontrol. I hvert Fald fik jeg ikke noget overvældende Indtryk i saa Henseende af den Liste, der før blev læst op. Dette Forhold har Ministeren i øvrigt selv behandlet, og jeg gik ud fra, at naar Ministeren i det hele beskæftigede sig med Teatrenes Programmer, maatte det højst

være, naar Ministeren selv gik i Teatret; jeg kunde ikke tænke mig, at han ellers skulde beskæftige sig med Teatrenes Programmer, deres Priser o. s. v. Og Statsbanernes Priser har den høje Rigsdag det jo selv i sin Magt at fastsætte, saa dem kan vi ogsaa ganske roligt lade ude af Betragtning.

Saa sagde imidlertid det ærede Medlem Hr. Lange som Begrundelse for, at man ikke burde komme ind paa en Priskontrol, at ingen vilde være interesseret i at indføre Driftsbesparelser og nye Arbejdsmetoder, naar man vidste, at hvis de lykkedes, havde man ikke Lov til at tage noget i Avance, men hvis de mislykkedes, skulde man selv bære hele Tabet. Jeg vil heroverfor gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at hvis det forholder sig saaledes — og det tror jeg i det store og hele, det gør —, at det Merudbytte, der kan skabes ved de Fremskridt, der sker for Produktionens Vedkommende i Form af Indførelse af nye Arbejdsmetoder o. s. v., udelukkende kommer den lille Kreds af Mennesker, der skarer sig om disse Selskaber, til gode, saa har det samfundsmæssig aldeles ingen Værdi. Hvis ikke Fremskridtet bundfælder sig deri, at det skaber den store Befolkning billigere Varer og derigennem en højere Levestandard, saa har det socialt set aldeles ingen Betydning. Og saaledes er det sikkert: Samfundet har for nærværende Tid formet sig økonomisk saaledes, at der er en lille Kreds af Aktionærer, interesserede i Selskaberne, som tager alt det Merudbytte, der fremskaffes ved de Forbedringer, som indføres i Produktionen ved arbejdsbesparende Maskiner og lignende. Det eneste Samfundet som Helhed har ud deraf, er dette, at disse Forbedringer som Regel betyder en Besparelse af den menneskelige Arbejdskraft, og derfor faar Samfundet Vrangside af dette Forhold at føle, idet det maa trækkes med hele Arbejdsløshedsproblemet; det er af denne Grund, at de moderne Samfund kendetegnes ved den kolossale Arbejdsløshed, der behersker dem. Nu kunde man naturligvis ikke vente, at man fra konservativ Side vilde slutte sig til dette Forslag. Jeg har altid opfattet de Konservative paa den Maade, at de først og fremmest stod Vagt om Kapitalen, om Kapitalens Frihed til at gøre og lade indenfor det menneskelige Samfund, som den vil, selv om denne Frihed betyder Tusinder og Titusinder andre Menneskers Ruin. Derfor kunde man sikkert heller ikke vente, at man fra konservativ Side vilde slutte sig til Princippet i dette Forslag, der betyder en Begrænsning